

Il stadi dastga sfurzar mo en ina situaziun extraordinaria

Iniziativa per abolir l'obligaziun da prestar servetsch militar

CUN ANDREAS GROSS HA DISCURRÌ
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Andreas Gross s'engascha per stgassar l'obligaziun da far militar. Il cusseglier naziunal fa part dal comité d'iniziativa. Ils 22 da settember decida la Svizra sch'ins realisescha il giavisch dals iniziants: in'armada da voluntaris.**

Co stattan las schanzas per in «gea» a l'iniziativa?

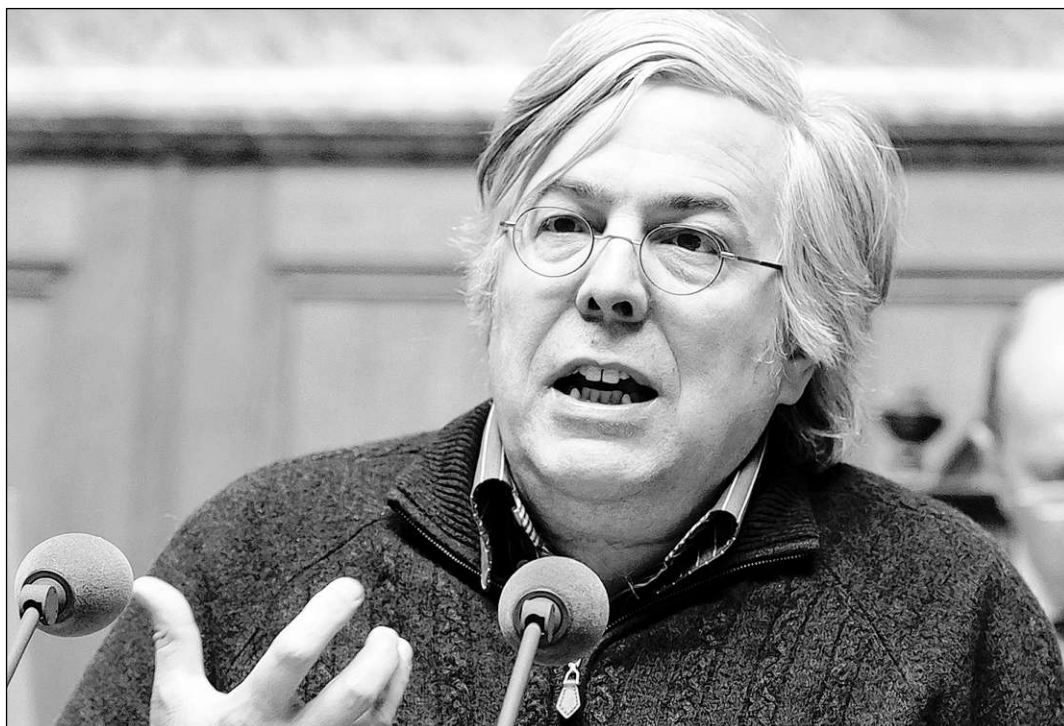
Andreas Gross: L'idea n'ha anc betg ragiunt l'attenziun ch'ella merita. La discussiun publica ha strusch cumenzà. Mo paucs sa fatschantan propi cun la dumonda. Quels che fissan adattads da manar ina discussiun profunda paran da betg vulair sa brischar la detta. Perquai ves'jau nair per l'iniziativa. Ella cuntanscha strusch dapli ch'in resultat cuntentaivel.

L'iniziativa periclitoscha la segirezza e la stabilitad da la Svizra, dian ils amis da l'armada.

Questa ipotesa parta d'ina vista sbagliada, numnadamain che l'armada contribueschia insatge a la stabilitad e segirezza. Questa vista è derasada en Svizra. Sch'ins guarda pli precis sa manifestescha ella dentant sco gronda illusiun. Cun nossa iniziativa n'han questa vista e questa illusiun da far nagut. L'iniziativa vul simplamain organisar auter l'armada, deliberar ella da memia bier personal e finalmain seguir la maxima liberala, tenor la quala il stadi dastga mo sfurzar il burgais ad insatge sch'è n'è betg pussaivel da parar auter in privel existenzial. Quai n'è gia daditg betg pli il cas. Perquai ha la pluralitad dals stadi europeics daditg abolì l'obligaziun da prestar servetsch.

Èsi tactica da salami? Vulcan ils iniziants, pia la Gruppa per ina Svizra senza armada (GSoA), cuntanscher che l'armada na funcziunias betg pli per pudair dismetter ella pli tgunsch?

Sche la GSoA vul dismetter l'armada fa ella ina iniziativa persuenter. Cura ch'ella ha fatg avant ventg onns la segunda iniziativa cun quest intent sun jau extrà. Jau hai chattà quai fauss. Oz vai per insatge ch'è adversaris na vulan simplamain betg renconuscher perquai

Cusseglier naziunal Andreas Gross (ps/ZH) è stà en bieras regiuns da crisa sin tut il mund ad observar elecziuns. KEYSTONE

ch'i vegn da la GSoA. Sch'ina armada cun voluntaris u profis na funcziunias betg avessan nus en l'Europa passa in tozzel armadas che na valan nagut. Da gliez n'avain nus fin oz dentant anc mai udi insatge. Quai mussa cun tge levonn e tge superficialitad ch'è fans da l'armada manegian da pudair discuter questa dumonda seriusa.

L'iniziativa vul organisar auter l'armada

Perfin pajais sco la Spagna e la Frantscha han difficultads da recrutar avunda personal per l'armada. Co duai la Svizra cun uschè paucs dischoccupads chattar avunda voluntaris?

Nagin vul ina armada cun dischoccupads. La dischoccupaziun n'ha da far nagut cun l'armada. Damai ch'il stadi ha fin uss pudì sfurzar ils umens n'ha el betg stuì procurar per ina armada attractiva. Sch'è sforz scroda ston ins investir en l'attractivitat. Quai cumenza cun ina tenuta da respect visavi quel che presta servetsch e finescha cun ina

paja andanta e cundiziuns da lavor umanias. Sche la Frantscha e la Spagna na vegnan betg a riva munta quai betg che la Svizra reusseschia medemamain betg.

Voluntariamain s'annunzian be persunas che n'han nagina perspectiva professionala. La «qualitad» da l'armada pateschia sche l'iniziativa vegnia prida, vegn crititgà.

Omaduas tesas èn sbagliadas. Ellas demussan tge maletg negativ dal carstgaun che questas persunas han che argumenteschan sin tala moda. Carstgauns fan insatge sch'èl èn persuadids da la chaussa. Bieras armadas sin quest mund porschan enormas perspectivas professionalas. Quai tutga tar l'attractivitat che n'è ozendi betg avant maun e ch'ins sto stgaffir sch'ins na sforza betg pli ils umens, mabain vul persuader els da far militar. I dat millis e millis schuldads ch'emprendan en lur armadas insatge che pussibilescha ad els pli tard d'exequir perfetgamain ina clamada civila.

Laschass in patrun svizzer anc far servetsch ses impiegà?

Quai na dependa bain betg dal servetsch obligatoric, mabain da la qualitad d'in impiegà, da sia savida e da sia personalitad. Sche la nova armada è ina

giada ina organisaziun persuadenta, lura furma ella schuldada, per la quala ils patrun svizzers vegnan a sa stgarpar.

L'armada svizra vegn en mintga cas pli pitschna

Fiss in'armada professionala – per lezza duvrassi in'ulteriura midada costituziunala – tenor Voss avis ina opziun?

Sa chapescha. Sche la Svizra vul in'armada che na sa basa betg sin ina recrutaziun sfurzada da tuts umens sto ella procurar per ina professionalisaziun da la schuldada: Umens e dunnas s'obligassan lura da prestar in servetsch professiunal per plirs onns. Co exact è anc avert e na vegn betg prejuditgà entras l'iniziativa. Sch'ina maiortad dal pievel accepta uss l'aboliziun dal servetsch obligatoric èsi plausibel ch'ins cuntanscha er ina maiortad per in'armada professionala.

Quant gronda duess l'armada esser?

Quai pon ins decider pli tard. Tuttas

opziuns tranter 15 000 e 55 000 èn pussaivlas. L'armada ha uss mo pli la mesadad da la schuldada d'avant ventg onns. Tuttina èn ozendi tuts d'accord ch'ella è anc adina memia gronda. Sulet la Finlanda e la Turchia sa lubeschan en l'Europa anc armadas cumparegliablas. L'armada vegn pia en mintga cas pli pitschna. Gliez è in ulteriur argument per dismetter l'obligaziun da servetsch. I na dovra gea gia daditg betg pli tuts che stattan sfurzadamain a disposiziun. E sch'ins lascha tar la mostra gea tuttina mitschar blers, che san tge ch'è ston dir per betg stuair far servetsch, na pon ins betg pli discurre da l'uschennumada «Wehrgerechtigkeit». L'egalitad areguard dretgs ed obligaziuns n'è betg pli dada.

Tge funcziun duai l'armada ademplier?

Quella che la pluralitad da las burgaisas e dals burgais svizzers sco era ils chantuns e la costituziun pretendan dad ella.

Pon ins garantir era cun in'armada da voluntaris ch'il militar gidia en cas da catastrofes u tar il FEM a Tavau?

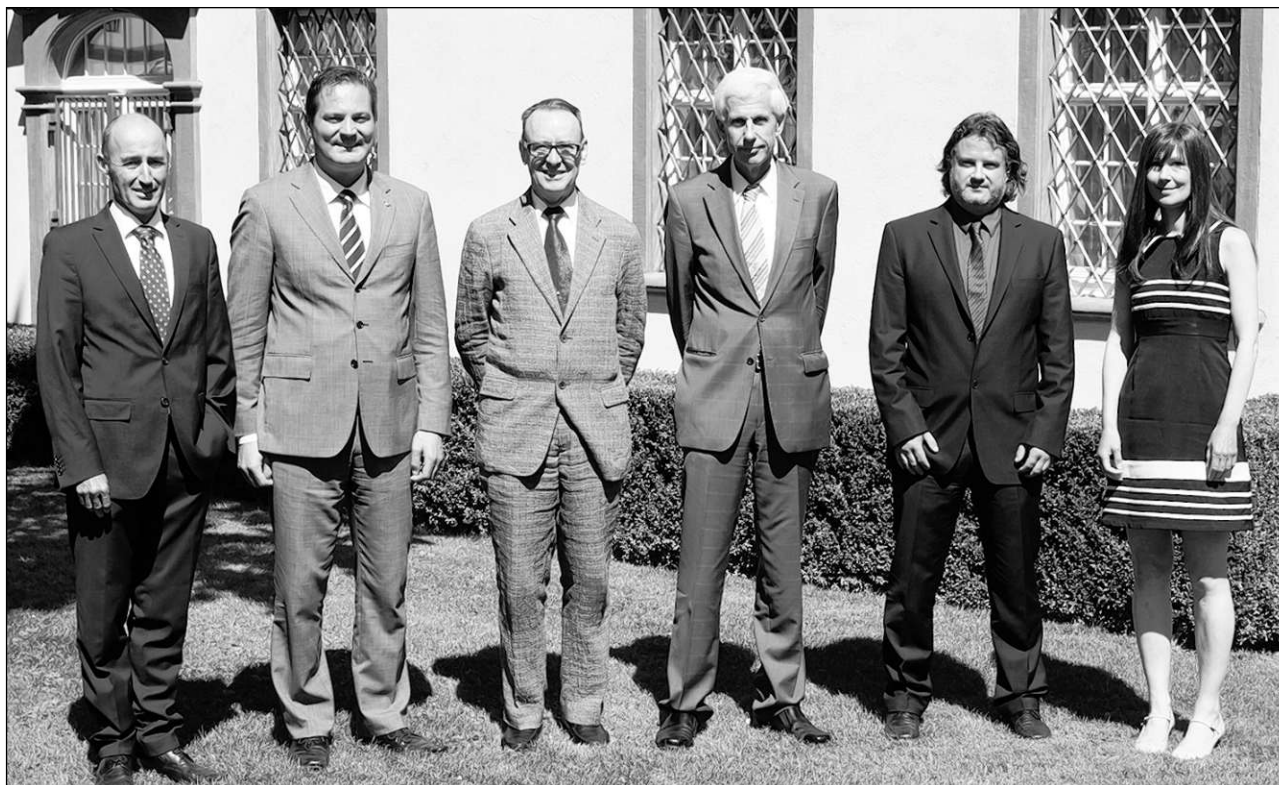
Sch'ins vul pudess ins segir quai, pertge era en tals cas è dumandada lavor professionala e nagins zambregims da hobi-militars. Ma dovan ins per quai ina recrutaziun sfurzada da tuts umens?

Pertge s'engaschais Vos en il comité d'iniziativa?

I dat ina raschun fundamentala ed ina raschun personala: Da princip ston ins sa dumandar sut tge premissas ch'in stadi liberal dastga sfurzar ses burgais da metter a disposiziun ina part da lur vita. Quai dastg'el far mo sut circumstanzas extraordinarias. En talas na sa chatta la Svizra daditg betg pli e talas n'èsi era betg da spetgar ils proxims decennis. Pertutgant mia motivaziun personala less jau accentuar ch'è jau hai gidà a fundar la GSoA avant trent onns ed hai era gidà tar l'emprima iniziativa per stgassar l'armada. Suentar sun jau però extrà, damai ch'è jau n'era per gronda part betg pli d'accord cun l'agir da la gruppa. Quai munta ch'è jau pos m'exprimer oz a moda independenta tar l'iniziativa.

Retschavì l'incumbensà spezial per dumondas transcunfinalas

■ (cc) **L'incumbensà federal spezial per la collavuraziun transcunfinala, Hans Jakob Roth, ha visità il Grischun. Ils temas da la scuntrada èn stads la rolla dals chantuns en la politica esteriura e dumondas actualas da las regiuns da cunfin.** Per la collavuraziun transcunfinala èn competents ils chantuns. La costituziun federala permetta als chantuns da far ina politica esteriura activa. Da questa libertad d'agir profita il chantun Grischun cun schliar dumondas transcunfinalas en il rom da las structures internaziunales e cun tgirar ina vasta rait flexibla. En il rom dals gremis transcunfinals, sco la cuminanza da lavur da las regiuns alpinas (Arge Alp), la cumissiun internaziunala da las regenzas Rain alpin (Cirra) e l'Interreg administrescha il Grischun spazis da viver cuminaivels tranter auter cun il Tirol dal sid, cun il Tirol, cun il Vorarlberg e cun la Lombardia. L'entretschament pli e pli intensiv dals spazis economics e dals spazis da viver cun l'esteriur vischin chaschuna in basegn creschent d'ina collavuraziun transcunfinala. Sin quest champ gidan ils chan-

Eugen Arpagaus (uffizi per economia e turissem), deputà Alessandro Della Vedova, incumbensà spezial Hans Jakob Roth, chancelier Claudio Riesen, deputà Maurizio Michael, Bianca Battaglia (chanzlia chantunala) (da san.). MAD

tuns da cunfin, sco il Grischun, decisivamain a realisar la politica esteriura. En sia strategia concernent la politica esteriura 2012 fin 2015 ha il cussegl federal declerà las relaziuns cun las regiuns da cunfin sco ina prioritad ed ha nominà cun Hans Jakob Roth sco incumbensà spezial per las dumondas transcunfinalas. L'incumbensà da Roth è da promover il barat cun ils chantuns e da sustegnair ils chantuns. L'Europa creschia ensem cunzunt en las regiuns da cunfin, uschia che las regenzas chantunales e localas vegnian involvidas il futur anc pli fitg en la politica esteriura regionala, ha menziunà Roth.

Il chancelier Claudio Riesen, ils deputads Alessandro Della Vedova e Maurizio Michael, Eugen Arpagaus da l'uffizi per economia e turissem e Bianca Battaglia, incumbensada per las relaziuns externas, han declerà a Hans Jakob Roth las relaziuns externas multifaras dal chantun Grischun. Discutads èn vegnids temas sco la Expo 2015 a Milaun, ils projects d'Interreg e l'engaschament dal Grischun per crear ina strategia europeica concernent las Alps.